

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.11.2021 г.
COM(2021) 716 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно прилагането на Регламент (ЕС) 2021/821 за въвеждане на режим на Съюза
за контрол на износа, брокерската дейност, техническата помощ, транзита и
трансфера на изделия с двойна употреба**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно прилагането на Регламент (ЕС) 2021/821 за въвеждане на режим на Съюза за контрол на износа, брокерската дейност, техническата помощ, транзита и трансфера на изделия с двойна употреба

1. Увод

През 2013 г. Комисията започна да публикува годишни доклади за контрол на износа, както е предвидено в Регламент (ЕО) № 428/2009 („регламента“). Този регламент беше отменен с Регламент (ЕС) 2021/821¹ („новия регламент“) на 9 септември 2021 г.

В настоящия доклад, изготвен от Комисията с участието на държавите членки² в рамките на Координационната група за изделията с двойна употреба, се представя информация за прилагането на правото на Съюза относно контрола на износа на изделия с двойна употреба през 2020 г. и са включени обобщени данни за контрола на износа през 2019 г.³

За да допринесе за по-задълбоченото прилагане на търговското право на ЕС, включително правото на ЕС относно контрола върху износа на изделия с двойна употреба, през 2019 г. Комисията създаде нова длъжност — главен служител по правоприлагането в областта на търговията (ГСПОТ). За да подпомогне ГСПОТ при изпълнението на задачите, свързани с правоприлагането, Комисията промени организацията на ГД „Търговия“. Наред с другите промени, контролът върху износа и скрининга на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) са обединени в едно звено в ГД „Търговия“ под надзора на ГСПОТ. Вследствие на това и тъй като контролът на износа и скрининга на ПЧИ са инструменти за стратегически контрол на търговията и инвестициите с оглед гарантиране на сигурността в Европейския съюз, този доклад се приема едновременно с първия годишен доклад за скрининга на ПЧИ.

2. РАЗВИТИЕ НА ПОЛИТИКАТА И НА НОРМАТИВНАТА УРЕДБА

2.1. Преглед на политиката за контрол на износа

2.1.1. Модернизация на законодателството

2020 г. беше ключова за модернизирането на контрола на износа на ЕС, като през ноември 2020 г. Съветът и Европейският парламент постигнаха политическо споразумение относно нов регламент за контрол на износа. Те се договориха за цялостно „надграждане на системата“, което ще направи системата за контрол на износа на ЕС по-ефективна чрез:

¹ Регламент (ЕС) 2021/821 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за въвеждане на режим на Съюза за контрол на износа, брокерската дейност, техническата помощ, транзита и трансфера на изделия с двойна употреба (преработен текст) — (ОВ L 206, 11.6.2021 г, стр. 1) — <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj>

² Някои компетентни органи на държавите членки също публикуват обществено достъпни доклади за търговията с изделия с двойна употреба.

³ Въпреки че настоящият доклад се публикува съгласно новия регламент, с оглед на това, че той обхваща 2020 г., събраната информация се отнася до положението при предишния регламент.

- въвеждане на ново измерение — „човешка сигурност“, за да може ЕС да е в състояние да отговори на предизвикателствата, породени от нововъзникващите технологии с двойна употреба, особено технологиите за кибернаблюдение, които представляват риск за националната и международната сигурност, включително за правата на човека;
- актуализиране на основни понятия и определения в регламента (напр. определението на „износител“, включващо физически лица и изследователи, участващи в трансфер на технологии с двойна употреба);
- опростяване и хармонизиране на процедурите за издаване на разрешения и предоставяне на възможност на Комисията да внася изменения по „опростена“ процедура, използваща делегиран акт, в списъка на изделията или местоназначенията, подлежащи на специфични форми на контрол, като по този начин системата за контрол върху износа ще стане по-гъвкава и ще може по-добре да се развива и приспособява към обстоятелствата;
- подобряване на обмена на информация между органите за издаване на разрешения и Комисията, за да се увеличи прозрачността при решенията за издаване на разрешения;
- координация и подкрепа за стриктното прилагане на контрола, включително подобряване на сигурния електронен обмен на информация между органите за издаване на разрешения и правоприлагащите органи;
- развитие на програма на ЕС за изграждане на капацитет и за обучение за органите за издаване на разрешения и правоприлагащите органи на държавите членки;
- засилване на информационната дейност, насочена към промишлеността, и прозрачност в отношенията със заинтересованите страни, като се развиват структурирани отношения с частния сектор чрез конкретни консултации със заинтересованите страни от съответната група на Комисията, съставена от експерти на държавите членки;
- установяване на диалог с трети държави с цел повишаване на глобалната сигурност и насърчаване на еднакви условия на конкуренция на глобално равнище.

Новият регламент беше публикуван на 11 юни 2021 г. и влезе в сила на 9 септември 2021 г.

2.1.2 Консултации и информационна дейност

Като част от продължаващите усилията по отношение на информационната дейност Комисията проведе през 2020 г. серия от целеви консултации с ключови

заинтересовани страни от промишлеността и гражданското общество⁴. По-специално на 11 декември 2020 г. беше организиран Форум относно контрола на износа във виртуален формат, както е описано по-долу.

2.2. Изменения на Регламент (ЕО) № 428/2009

2.2.1. Актуализиране на контролния списък на ЕС

Контролният списък на ЕС в приложение I към регламента съдържа списък с изделия с двойна употреба, включително софтуер и технологии, които могат да се използват както за граждански, така и за военни цели, а също така включва всички изделия, които могат да се използват както за невзривна употреба, така и по какъвто и да било начин, подпомагащ производството на ядрени оръжия или други ядрени взривни устройства. Той беше изменен веднъж през 2020 г.⁵ Това изменение включва решенията, договорени през 2019 г. и до края на февруари 2020 г. в контекста на многостранните режими за контрол на износа (по-специално във Васенаарската договореност и Австралийската група). Приложения II и IV към регламента също бяха актуализирани в съответствие с измененията в приложение I.

Актуализиране на контролния списък на ЕС за 2020 г.

Чрез измененията някои технологии за кибернаблюдение, напр. „софтуер“ за наблюдение на правоприлагането (5D001.e.1 и 2.) и системи, оборудване и компоненти за „цифрова криминалистика“ (5A004.b.1 и 2.), бяха включени в списъка на изделията, чийто износ подлежи на контрол.

Контролният списък на ЕС за 2020 г. въвежда също така контрол върху „суборбитални летателни апарати“ (9A004.h.), както и нови бележки за отпадане на контрола на някои въглеродни „влакнести или нишковидни материали“ (1A002 — бележка 5) и „технологии“ за система за информационна сигурност (5E002.a. — бележка)

Освен това той включва промени в контрола върху:

- равнинни поглъщащи вещества, изработени от агломериран ферит (1C001.a — бележка 1.d.2.),
- метални сплави (1C002 — техническа бележка 3),
- течности и смазочни материали (1C006.d.),
- антифрикционни лагери и лагерни системи (2A001),
- симулационен софтуер (3D003),
- система за информационна сигурност, отнасяща се до сигурно „криптографско активиране“ (5A002.a.),
- класифицирани като предназначени за използване в космоса компоненти за оптична система (6A004.c.4),
- някои лазери (6A005.a.1. - 2.a.) и
- „вентилаторни лопатки“.

В резултат на решенията на Австралийската група бяха въведени нови мерки за контрол върху коронавируса, свързан с близоизточния респираторен синдром (свързан с MERS коронавирус — 1C351.a.59), за 24 химикала, включително прекурсори на Novichok (1C350.66. до 1C350. 89), както и промени в контрола върху клапани и компоненти (2B350.g.1.a. — 2.a.).

⁴ Това също е част от нашето „партньорство с частния сектор“, което ще бъде ключов елемент от модернизирания контрол върху износа на ЕС.

⁵ Делегиран регламент (ЕС) 2020/1749 на Комисията от 7 октомври 2020 г. (ОВ L 421, 14.12.2020 г., стр. 1).

Актуализираният и консолидиран контролен списък на ЕС влезе в сила на 15 декември 2020 г., като по този начин позволи на ЕС да изпълни своите международни ангажименти. Той също така подкрепя износителите от ЕС чрез своевременно адаптиране на параметрите на контрола към технологичното развитие. Като ръководство, в което се представя общ преглед на всички промени в контролния списък на ЕС за 2020 г. на изделията с двойна употреба, беше публикувана „Всеобхватна бележка относно измененията“⁶.

2.2.2. Брексит

През 2020 г. Комисията предприе редица действия с оглед на края на преходния период на 1 януари 2021 г., когато износът на изделия с двойна употреба от ЕС за Обединеното кралство става обект на контрол съгласно регламента, подобно на износа за всяка друга трета държава.

През септември 2020 г. Комисията публикува Известие до заинтересованите страни⁷, за да информира износителите за приложимите правила с оглед на края на преходния период и излизането на Обединеното кралство от ЕС.

За да се гарантира еднаквото прилагане на контрола в целия Съюз и да се избегне ненужна административна тежест, като същевременно се защитават Съюзът и международната сигурност, ЕС прие Регламент (ЕС) 2020/2171 от 16 декември 2020 г. за изменение на приложение Па към регламента. Чрез добавяне на Обединеното кралство към списъка с местоназначения, обхванати от генерално разрешение на Съюза за износ № EU001⁸, Регламент (ЕС) 2020/2171 предвижда опростяване на контрола върху износа на повечето изделия с двойна употреба за Обединеното кралство.

Прилагат се специфични договорености съгласно Протокола за Северна Ирландия (СИ)⁹, който предвижда, че регламентът се прилага за и във Обединеното кралство по отношение на Северна Ирландия¹⁰, като Обединеното кралство действа като компетентен орган съгласно регламента. Комисията разработи специално сигурно електронно средство в подкрепа на обмена на информация с компетентния орган на Обединеното кралство, отговарящ за прилагането на регламента във и от Северна Ирландия. То дава възможност на компетентния орган на Обединеното кралство да получи достъп до информация, която подкрепя ефективното осъществяване и прилагане на контрол върху износа на изделия с двойна употреба от Северна Ирландия в съответствие с разпоредбите на регламента. Така компетентните органи на Обединеното кралство имат възможност да въвеждат информация за съответните откази в електронната система за изделия с двойна употреба (ЕСИДУ)¹¹, да проверяват, управляват и преглеждат отказите на Обединеното кралство, които вече са съхранени в ЕСИДУ, както и да получават информация за отказа, която е от значение за конкретно заявление за износ на изделия с двойна употреба от Северна Ирландия.

⁶ Обобщаващата бележка е достъпна на следния адрес: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/october/tradoc_158973.pdf.

⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/dual-use-export-controls_en_0.pdf

⁸ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/january/tradoc_159247.pdf

⁹ ОВ L 29, 31.1.2020 г., стр. 7 („Споразумение за оттегляне“).

¹⁰ Член 5, параграф 4 от Протокола за СИ и раздел 47 от приложение 2 към Протокола.

¹¹ ЕСИДУ е защитена и криптирана електронна система на сървър на Комисията, чието предназначение е да подкрепя засиления обмен на информация между компетентните органи и Комисията съгласно член 19 от регламента.

2.3. Национални мерки за изпълнение и прилагане на законодателството

2.3.1. Мерки за изпълнение

Регламентът е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки. Той обаче предвижда държавите членки да предприемат определени мерки за прилагането на някои разпоредби и информацията относно тези национални мерки да бъде публикувана в Официален вестник на Европейския съюз. Съответно на 17 януари 2020 г. Комисията публикува информационна бележка¹², която предоставя актуализиран общ преглед на мерките, приети от държавите членки, включващи, *inter alia*, разширяването на контрола на брокерската дейност и транзита, прилагането на контрола и по отношение на изделия, невключени в списъка поради съображения, свързани със защита на обществената сигурност и на правата на човека, въвеждането на национални генерални разрешения за износ, прилагането на контрол на трансфера в рамките на ЕС за невключени в списъка изделия, както и информация, свързана с компетентните органи. Това гарантира, че износителите имат достъп до изчерпателна информация за приложимите правни разпоредби, и подкрепя последователното и ефективно прилагане на контрола в целия ЕС.

2.3.2. Мерки по прилагане на законодателството

Според информацията, предоставена на Комисията, през 2020 г. няма нови промени. Следователно списъкът на националните мерки за прилагане на законодателството, публикуван заедно с годишния доклад за контрол на износа за 2019 г.¹³, остава валиден.

3. ДЕЙНОСТИ НА КООРДИНАЦИОННАТА ГРУПА ПО ВЪПРОСИТЕ НА ИЗДЕЛИЯТА С ДВОЙНА УПОТРЕБА

Координационната група по въпросите на изделията с двойна употреба (КГИДУ) включва представители на държавите членки и на Комисията, като нейната задача е да проучва всички въпроси, свързани с прилагането на контрола на износа, с оглед практическото подобряване на съгласуваността и ефективността на контрола в целия ЕС. Съгласно регламента Комисията представя на Европейския парламент годишен доклад относно работата, извършените проверки и консултациите на КГИДУ.

През 2020 г. КГИДУ проведе седем заседания, повечето от които виртуални, като по този начин потвърди функцията си на форум за консултации по редица актуални въпроси, описани в настоящия доклад.

3.1. Консултации по въпроси, свързани с изпълнението — общ обмен на информация

¹²https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/january/tradoc_158576.pdf

¹³https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/october/tradoc_158962.pdf

КГИДУ осъществи **обмен на обща информация по въпроси, свързани с контрола на износа**, в това число в подкрепа на модернизацията на законодателството относно контрола на износа на ЕС, както е обяснено по-горе.

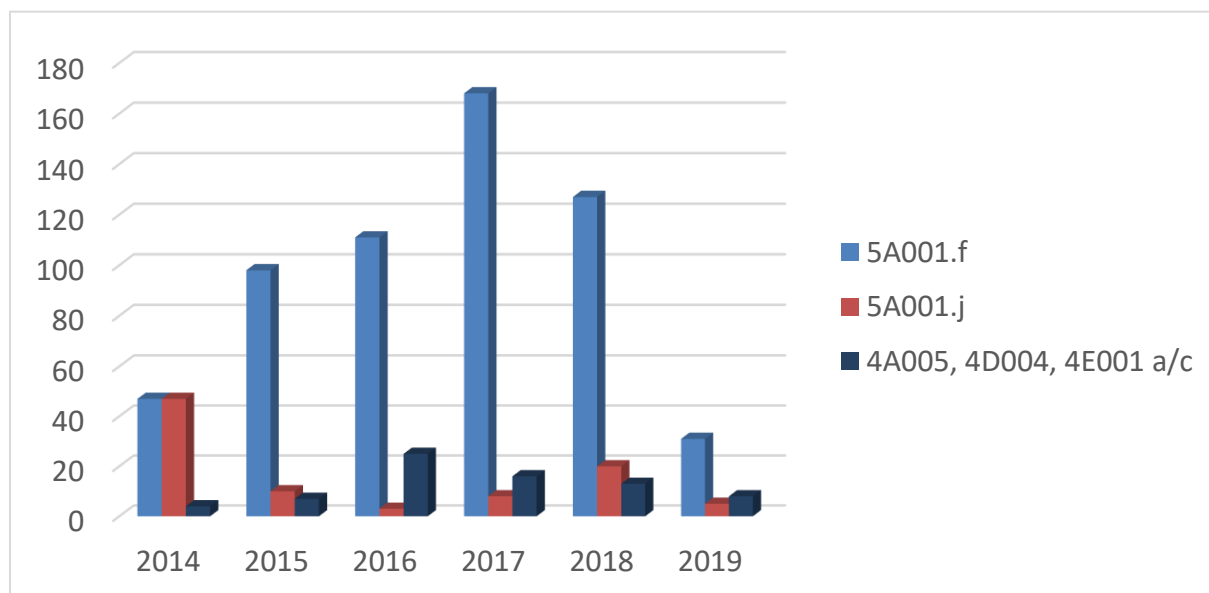
КГИДУ обмени информация относно **националните мерки за транспониране** и подготви актуализацията на информационното известие за националните мерки.¹⁴

По отношение на **Брексит** КГИДУ не само допринесе за разработването на ИТ инструмента, подпомагащ обмена на информация за прилагането на контрола съгласно Протокола за Северна Ирландия, но и прегледа промените на лицензионните изисквания и допринесе за изготвянето на актуализирано „**известие за готовност**“¹⁵ за двойната употреба на вниманието на износителите.

КГИДУ направи преглед на **действията, свързани със събирането на данни относно лицензирането**, които обхващат 2019 г., с цел да се засили обменът на информация между държавите членки — по-специално по отношение на събирането на данни във връзка с глобалните и генералните разрешения за износ — и да се увеличи степента на публична прозрачност относно контрола от страна на ЕС върху износа на изделия с двойна употреба (обобщените данни за ЕС от 2019 г. бяха използвани при изготвянето на настоящия годишен доклад).

През 2019 г. КГИДУ проведе **технически обмен на информация относно упражняването на контрол върху технологиите за кибернаблюдение**.

Данните, събрани от държавите членки, показват намаляване на броя на лицензите (вж. таблица 1), като през 2019 г. са издадени общо 44 лиценза за включени в списъка изделия за кибернаблюдение¹⁶. През същия период са издадени 81 отказа за изделия за кибернаблюдение.

¹⁴ Актуализираното информационно известие е публикувано на 17 януари 2020 г., ОВ Известия 2020/C16/4.

¹⁵ <https://ec.europa.eu/info/publications/dual-use-export-control>

¹⁶ Мобилно телекомуникационно оборудване, интернет системи за наблюдение, софтуер за проникване.

Таблица 1: Брой индивидуални лицензи за включени в списъка изделия за кибернаблюдение.

КГИДУ реши да продължи усилията за наблюдение на упражняването на контрол и инициира обмена на информация относно упражняването на контрол през 2019 г. Експертната група „Технологии за наблюдение“ (STEG) продължи да обменя информация *ad hoc*.

3.2. Технически обмен на информация — въпроси, свързани с прилагането

КГИДУ предостави подкрепа за изготвянето на актуализации на контролния списък на ЕС и участва в дискусии по редица специфични въпроси по прилагането, например въпроси, свързани с подобряването на обмена на информация съгласно генералните разрешения на Съюза за износ (ГРЕСИ), обмена на информация съгласно глобалните лицензи или разработването на механизъм за консултации между компетентните органи относно информацията за износителите, използващи глобални лицензи.

3.3. Насоки на ЕС за контрол на износа на изделия с двойна употреба

КГИДУ работи по подготовката на преработена версия на „Насоките на ЕС за контрол на износа на изделия с двойна употреба“ от 2016 г., която отразява подобренията на ЕСИДУ, по-специално доколкото се подкрепят обменът на информация и консултациите между компетентните органи.

Техническата експертна група по разработването на насоки за научни изследвания относно изделия с двойна употреба (TEG-DUR) проведе шест заседания през 2020 г. и подготви проект на насоки за научни изследвания, включващи изделия с двойна употреба. През периода октомври—ноември 2020 г. се проведе обществена консултация¹⁷, която събра 54 отговора. В началото на 2021 г. TEG DUR представи за разглеждане окончателния проект за ръководство на КГИДУ. Ръководството беше прието като препоръка на Комисията през септември 2021 г.¹⁸

3.4. Електронен обмен на информация между компетентните органи

Комисията, подпомагана от КГИДУ, продължи да развива електронната система за изделията с двойна употреба. През 2020 г. КГИДУ постигна съгласие за някои конкретни подобрения на ЕСИДУ:

- функционалности, поддържащи уведомления за откази съгласно член 13, параграф 5 от регламента
- функционалности, подпомагащи двустранните консултации между компетентните органи съгласно член 11 и член 13, параграф 5 от регламента;
- подготовка за нова функционалност в подкрепа на обмена на информация относно откази по отношение на трансфери в рамките на ЕС;
- подготовка за функционалност в подкрепа на консултации съгласно глобални лицензи;
- списъкът на изделията в ЕСИДУ е актуализиран, за да отразява актуализацията на контролния списък на ЕС за 2020 г.;

¹⁷ https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=292

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2021:338:FULL&from=EN>

- нова функционалност в подкрепа на обмена на информация с компетентния орган на Обединеното кралство съгласно Протокола за Северна Ирландия в края на преходния период.

Посредством специализирана техническа експертна група КГИДУ продължи да подкрепя създаването на „платформа за електронно лицензиране“, която може да бъде използвана от компетентните органи. ТЕГ за електронното лицензиране непрекъснато поддържа връзка с експерти от държавите членки и подкрепя „пилотния проект за електронно лицензиране“, чрез който се планира инструментът за електронно лицензиране да бъде внедрен в Латвия, Румъния, Италия, Гърция и регион Валония в Белгия в през 2021 г. Внедряването на тази електронна система ще позволи на националните компетентни органи да управляват цялата процедура по разрешаване във формат, напълно изключващ използването на хартия, ефективно и ефикасно, както е характерно за съвременните електронни системи. Това също така ще позволи на икономическите оператори и компетентните органи да намалят до минимум административната тежест, свързана с разрешенията за изделия с двойна употреба.

КГИДУ инициира дискусии относно интегрирането на системите за електронно лицензиране на изделия с двойна употреба с инициативата на Комисията за обслужване на едно гише на митниците по проекта „CERTEX“. Тази интеграция ще позволи автоматизирана проверка на разрешението за износ на изделия с двойна употреба, когато износител посочи, че изнасяните изделия с двойна употреба са обхванати от разрешение за износ, издадено от компетентен орган на ЕС.

3.5. Група от експерти на ЕС в областта на изделията с двойна употреба

През 2020 г. групата от експерти на ЕС в областта на изделията с двойна употреба от Съвместния изследователски център (JRC) на Комисията и експерти, осигурени от държавите членки, продължи да оказва подкрепа на компетентните органи, потърсили технически консултации във връзка с конкретни случаи, свързани с издаване на лицензи. Общо през периода на докладване технически съвети относно класификацията на стоки бяха предоставени девет пъти на шест компетентни органа.

3.6. Прилагане и изпълнение

КГИДУ обмени информация относно прилагането и изпълнението на контрола. Според наличните данни мрежата на ЕС за контрол на износа, състояща се от служители в компетентните органи на държавите членки, отговорни за издаването на лицензи, и в Комисията, е имала над 360 души персонал. По отношение на правоприлагането през 2019 г. са регистрирани 144 нарушения на разпоредбите за контрол на износа, а националните правоприлагащи органи са наложили осем административни санкции и 16 наказателноправни санкции.

3.7. Изграждане на капацитет

През 2020 г. КГИДУ подкрепи организирането от Съвместния изследователски център на Комисията („JRC“) в сътрудничество с Министерството на енергетиката на САЩ на 13-и виртуален технически семинар JRC — Национална агенция за ядрена сигурност (NNSA), проведен на 15 септември и 5 октомври 2020 г.

3.8. Прозрачност и диалог с представителите на промишлеността и академичните среди

С подкрепата на КГИДУ на 11 декември 2020 г. се състоя Форум за контрол на износа, организиран във виртуален формат, съвместно с германското председателство на Съвета на ЕС. Той даде възможност за обмен на мнения относно прилагането на контрола на износа на ЕС и законодателния процес за модернизиране на контрола на износа на ЕС с повече от 800 заинтересовани страни от промишлеността и гражданското общество¹⁹ от браншови организации, дружества за изделия с двойна употреба, академични среди и организации на гражданското общество в светлината на споразумението на съзаконодателя за нов регламент. Виртуалният формат позволява много по-широко участие, отколкото е било възможно в миналото във физическа среда.

Освен подкрепата на информационните дейности на Комисията, КГИДУ също подготви документация в подкрепа на прилагането на регламентите от износителите. По-специално измененията в приложение I към регламента за прилагане на промените в контролните списъци на различните международни форуми за режимите на неразпространение бяха обобщени в „Подробно резюме на бележката относно измененията за 2020 г.“²⁰.

4. ОСЪЩЕСТВЯВАН В ЕС КОНТРОЛ НА ИЗНОСА — КЛЮЧОВИ ДАННИ

Трудно е да се получи надеждна информация за общия износ с двойна употреба (включително невписани изделия с двойна употреба), тъй като не съществува съответно определен икономически сектор. Въпреки това Комисията и държавите членки събират данни, които дават възможност за приблизителни оценки на износа на стоки с двойна употреба, въз основа, от една страна, на специфични данни относно лицензирането, събрани от компетентните органи, и от друга страна, на статистически данни за митнически стоки, които включват стоки с двойна употреба. Приблизителните стойности за обема на износа през 2019 г. са представени по-долу. Следва да се отбележи, че представените приблизителни стойности не обхващат нито услугите, нито нематериалните трансфери на технологии, свързани с търговията със стоки с двойна употреба.

4.1. Търговия с изделия с двойна употреба в ЕС: изделия и местоназначения

През 2020 г. регламентът беше приложен по отношение на износа на около 1884 изделия с двойна употреба, изброени в приложение I („контролния списък на ЕС“) и класирани в 10 категории (графика 1). Тези изделия с двойна употреба се отнасят до около 1000 митнически стоки, включително химикали, метали и неметални минерални суровини, компютри, електронни и оптични продукти, електрическо оборудване, машини, превозни средства и транспортно оборудване и т.н., и обикновено попадат във високотехнологичния сегмент на тази широка сфера на смесените стоки.

¹⁹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/december/tradoc_159148.pdf

²⁰ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/october/tradoc_158972.pdf

Графика 1: Брой на изделията с двойна употреба, включени в десетте категории от приложение I след приемането на Регламент (ЕС) 2020/1749.

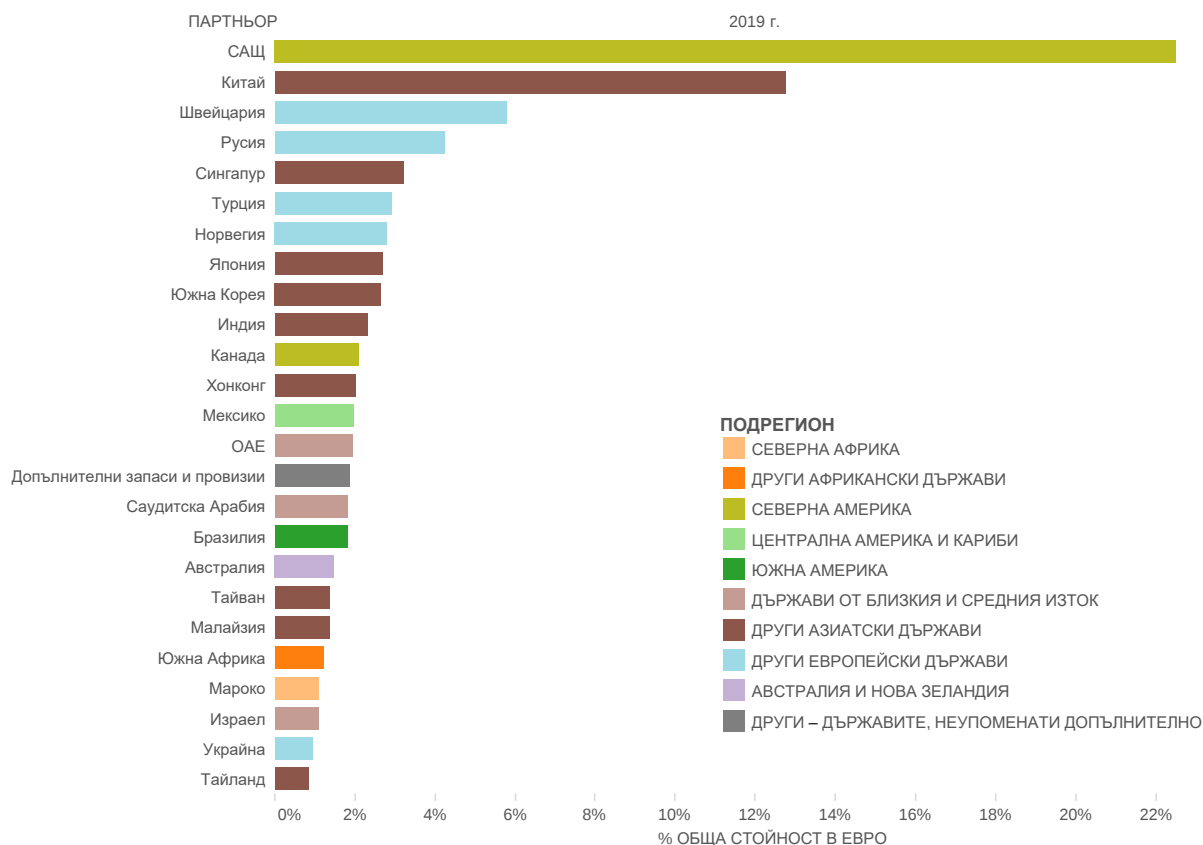
Статистическите оценки на относителното значение на търговията с изделия с двойна употреба сочат, че износът на изделия с двойна употреба представлява около 2,3 % от общия износ на ЕС-27 (в ЕС и за държави извън ЕС) в рамките на една широка „сфера на износа на изделия с двойна употреба“²¹ сред митническите стоки, която може да включва в различна степен определени изделия с двойна употреба (графика 2). По-този начин стойността на търговията с изделия с двойна употреба би възлизала на 119 милиарда евро през 2019 г.

Графика 2: Статистически оценки на износа на изделия с двойна употреба в рамките на ЕС и за държави извън ЕС.

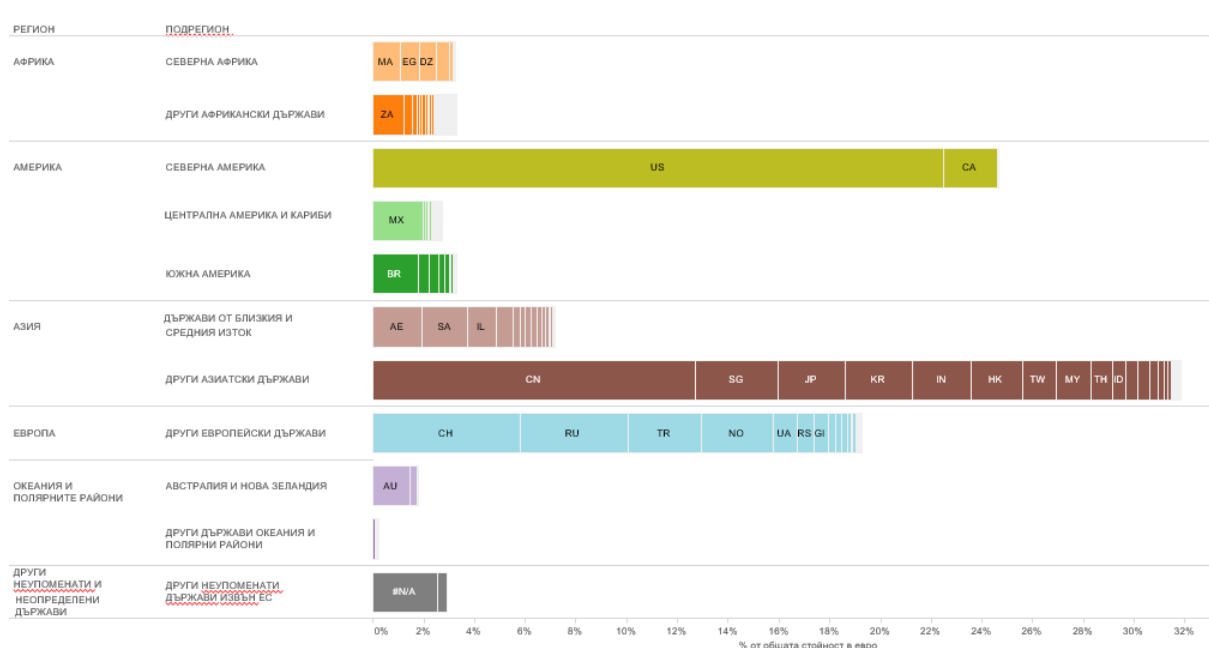
²¹ В статистическата методика, разработена от Съвместния изследователски център на Комисията, се използва разработена от ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ таблица на съответствието между класификационните номера на изделията с двойна употреба и митническите кодове и данните от базата COMEXT на Евростат, както и данните относно лицензирането, предоставени от държавите — членки на ЕС-27. Понятието *сфера на износа на изделия с двойна употреба* се отнася до широка сфера от смесени стоки, която включва изделия с двойна употреба. Търговията с изделия с двойна употреба се извършва в рамките на тази сфера от стоки, но не е идентична с нея, тъй като далеч не всички стоки от *сферата на износа на изделия с двойна употреба* са действително с двойна употреба.

Статистическите оценки разкриват също така основните местоназначения за износа и сочат, че голяма част от износа на изделия с двойна употреба е насочена към държави, посочени в генерални разрешения на Съюза за износ (ГРЕСИ). Държавите по местоназначение отразяват структурата на експортния пазар на ЕС по отношение на съответните стоки, както и улесняването на търговията чрез ГРЕСИ (графики 3 и 4)²².

Графика 3: Оценки на износа на ЕС на изделия с двойна употреба: първите 25 държави по местоназначение на износа и техните подрегиони през 2019 г.

²² „Корабни и самолетни запаси и провизии, извън ЕС“ се определя като доставки за складове на кораби и въздухоплавателни средства. „Други — неупоменати държави, извън ЕС“ обхваща държави и територии, които не са упоменати в контекста на търговията с трети държави (т.е. тези кодове обичайно се използват за стоки, доставяни за офшорни съоръжения).

Графика 4: Оценки на износа на ЕС на изделия с двойна употреба: държави по местоназначение, разпределени по региони и подрегиони, през 2019 г.

4.2. Лицензи на ЕС за двойна употреба: приложения, разрешения, откази

С оглед на член 19, параграф 2 от регламента, който гласи, че „държавите членки вземат всички необходими мерки за установяване на пряко сътрудничество и обмен на информация между компетентните органи с оглед да се повиши ефикасността на режима на Общността за контрол на износа“, КГИДУ осъществи обмен на информация и данни относно лицензирането с цел да подобри разбирането на контрола на износа и на неговото икономическо въздействие. Някои от събраните през периода на докладване данни са представени по-долу; следва да се отбележи обаче, че не всички държави членки събират всички видове данни. Поради това предоставената по-долу информация се изразява в приблизителни оценки на сумарните количества и стойности в рамките на данните, предоставени от държавите членки.

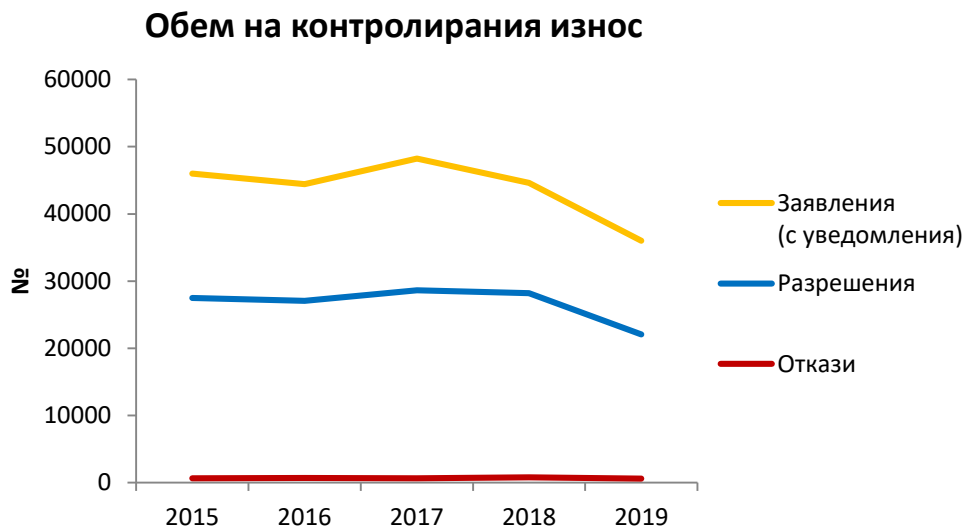
Общата стойност²³ на заявленията е достигнала 40 милиарда евро, а контролираният износ на изделия с двойна употреба е представлявал 2,2 % от общия износ за държави извън ЕС-27. Разрешената търговия с изделия с двойна употреба е възлизала на 31,5 милиарда евро, което представлява 1,7 % от общия износ за държави извън ЕС-27, като по-голямата част от трансакциите са били разрешени по силата на индивидуални лицензи²⁴ (приблизително 20 300 отделни лиценза, издадени през 2019 г.) и на глобални лицензи²⁵ (според стойността). Реално само малка част от износа е била отказана: през

²³ Тази графика включва стойността на заявленията за лицензи и уведомленията в рамките на генералните разрешения за износ.

²⁴ Индивидуалните лицензи са лицензи, предоставени на един конкретен износител за един краен потребител или получател в трета държава и обхващащи едно или повече изделия с двойна употреба

²⁵ Глобалните лицензи са лицензи, предоставени на един конкретен износител по отношение на вид или категория изделия с двойна употреба, които може да са валидни за износ към един или повече конкретни крайни потребители и/или в една или повече определени трети държави;

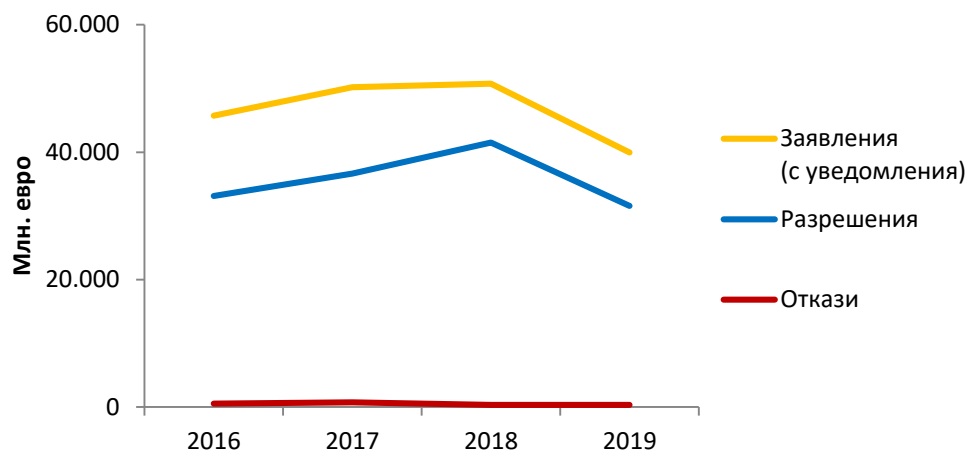
2019 г. са издадени 603 отказа, което представлява около 0,89 % от стойността на контролирания износ на изделия с двойна употреба през въпросната година и 0,02 % от общия износ за държави извън ЕС-27.

Графика 5: Обем (брой) на разрешенията и отказите през периода 2014—2019 г.²⁶

²⁶ В графики 5 и 6 данните за „заявленията“ включват всички заявления за лицензи, включително уведомленията в рамките на генералните разрешения, като така разкриват най-общо обема на „контролирания износ“, т.е. стойността на износа за държави извън ЕС, който подлежи на процес на издаване на разрешение. В случаите, когато не са налични данни за заявленията, в графиката се използват данните за разрешенията като приблизителни оценки за броя на заявленията. Данните за разрешенията се отнасят за износа на изделия с двойна употреба, разрешен по силата на индивидуални и глобални лицензи. Следва да се отбележи, че броят на заявленията не съответства непременно на сбора от разрешенията и отказите, тъй като е възможно някои заявления да бъдат оттеглени, а други да не бъдат приключени в рамките на годината. Данните за отказите се отнасят за обема и стойността на отказания износ. Разликите в данните, които показват спад в сравнение с предходните години, се дължат на Брексит и факта, че Обединеното кралство не е предоставило данни за 2019 г.

Стойност на контролирания износ

Графика 6: Стойност (в млн. евро) на разрешенията и отказите през периода 2014—2019 г.

Обем на разрешения износ по тип лиценз през 2019 г.

Графика 7: Обем (брой) на разрешенията, класирани по вид лицензи, през 2019 г.

Стойност на разрешения износ по тип лиценз през 2019 г.

Графика 8: Стойност (в млн. евро) на разрешенията, класирани по вид, през 2019 г.

5. ПЪТЯТ НАПРЕД

Новият регламент и свързаното с него надграждане на системата води до съществени промени в контрола на износа в ЕС, което създава условия за значителна подготвителна работа и действия, които трябва да бъдат предприети от Комисията и държавите членки, за да се възползват максимално от пълния потенциал, предлаган от новия регламент. Това включва:

- в новия регламент се предвижда, че „в тясно сътрудничество с държавите членки и заинтересованите страни Комисията следва да изготви насоки в подкрепа на прилагането на контрола на практика“, и изрично се призовава за насоки относно прозрачността на решенията за лицензиране и относно износа на изделия за кибернаблюдение;
- ще трябва да се обърне внимание и на призивите от страна на сектора за насоки, напр. относно трансферите на технологии и изчисленията в облак;
- с цел прилагане на нови разпоредби за споделяне на информация и прозрачност, които налагат развитие на обмена на информация между държавите членки и Комисията, както и за постигане на високи нива на прозрачност, включително чрез публикуване на годишен доклад, съдържащ подробна информация за решенията за лицензиране, Комисията е упълномощена по-специално да приема

насоки за изготвяне на годишни доклади. Също така се предвиждат ИТ инструменти в подкрепа на свързания обмен на данни;

- с новия регламент правоприлагането се признава като ключово измерение на ефективните политики за контрол на износа и се призовава по-специално за създаването на механизъм за неговата координация;
- и накрая, Комисията с подкрепата на държавите членки ще работи върху разработването на програма на ЕС за изграждане на капацитет и обучение за лицензиращите и правоприлагащите органи на държавите членки и ще задълбочи диалога с трети държави за насърчаване на глобалното сближаване на контрола.

Комисията приканва Европейския парламент и Съвета да приемат за сведение настоящия доклад.